

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aeli Donati qvod fertvr commentvm Terenti

Donatus, Aelius

Lipsiae, 1905

Phormio V

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1583](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1583)

- 723 **11** 1 QUID TVA MALVM ID REFERT interiectio est 'malum'; ordo: quid tua id refert? 2 MAGNI DEMIPHO nota responsum contra 'quid refert?', non ad 'quid' relatum; et quaere, quomodo dicatur 'quid mea' aut 'quid tua': an deest 'ad', ut sit ad mea aut ad tua? 5
- 727 **15** REPERIRE ILLAS filiam et uxorem.

V.

1.

- 731 **4** AVDIO VIOLENTER quod Graece dicitur δεινῶς.
- 732 **5** 1 NAM QVAE HAEC ANVS. EST ἀναστροφή (*Verg. Geo. IV 445*) 'nam' quis te, iuenum confidentissime, nostras'. et figura haec apta est commotis aliqua re noua. 10
2 A FRATRE pro 'a domo fratris', ut (*Verg. Aen. II 311 —12*) 'iam proximus ardet Vcalegon'.
- 733 **6** EGESTAS ME IMPVLIT uenialis status.
- 734 **7** INTEREA VITA VT IN TVTO FORET compensatiua qualitas. 15
- 735 **8** NISI ME ANIMVS FALLIT docte Terentius, nam uisa uel corporis uel animi sunt, hoc est rationis uel sensus.
- 739 **12** ET MEVM NOMEN mire nomen suum illa agnoscit, hic dissimulat.
- 741 **14** PAVLVLVM ISTORSVM NUNC 'paululum' aduerbium 20 est, alias nomen.
- 743 **16** QVEM SEMPER TE ESSE DICTITASTI 'esse' pro 'nominari' antiquorum more dixit.

1 <ibi> interiectio V | est om. C || 2 malum om. RCO | id om. C | MAGNI magis RC || 3 ad quod RC || 5 ad mea aut ad tua L, ad tua aut ad mea O, aut ad tua ad mea (me C) RCV || 6 filiam O, -um RCV || 7 δεινῶς ed. pr.: δινος V, δῖνος R, clinos O, *** C || 8 ἀναστροφή RV, *** CO || 9 nam add. Steph. || 10 et W.: sed codd. || 14 IN] inde C || 16 docte terentius cod. Cuiac., docte ren. O, docerem V, doc. RC || 17 uel animi uel corporis V || 18 MEVM] mecum C, nrm V | illa ... hic Steph.: ille ... uel (ille O) codd. || 20 nunc paululum L, nunc O, ne istoc nunc paululum V, ne istoc RC

- 744 17 CONCLVSAM HIC HABEO V. S. illaturus 'saeuam' bene
'conclusam' praetulit, ut si diceret 'feram'.
- 746 19 1 EFFVTIRETIS eloqueremini, euacuaretis, inaniretis.
2 EFFVTIRETIS (<'effutire' dicitur) ab eo quod est
effundere; nam translatio est a uase futili nomine, 5
quod patulo ore, fundo acuto instabile nihil per se con-
tinet, unde et futilis dicitur eiusmodi homo, qui nihil
intra se contineat et semper inanis sit.
- 750 23 1 EX AEGRITVDINE infirmitate ac morbo. 2 EX
AEGRITVDINE MORS CONSECVTA EST bene moderatus est, ut 10
neque nimis aegre ferat neque rursum ἀπαθῶς. et haec
οἰκονομία est, ne in eadem urbe duae uxores plus mali
ex sollicitudine afferant Chremeti quam ex alterius morte
tristitia, nec in comoedia possunt nimis miserabiles mor-
tes esse, ne res in tragoediam transiret. 15
- 751 24 DESERTA EGENS IGNOTA singula pronuntianda sunt
argumenta: haec enim ad ueniam statum proferuntur.
- 756 29 COMPOSITO FACTVM EST sic ueteres, non 'ex com-
posito', ut (*Verg. Aen. II 129*) 'composito rupit uocem
et me destinat arae'. 20
- 758 31 1 QVAE NON AVDEAS OPTARE pro 'quae non audeat
quis', ut (*Eun. II 3, 84*) 'facile pro Eunucho probes'.
2 OFFENDI ADVENIENS pro 'cum aduenissem', ut (*Verg.
Geo. I 16*) 'ipse nemus linquens patrium', quod <Graeci
'ἀφικόμενος' λιπών>, quia lingua Latina deficit hac decli-
natione.

1 v. s.] uxorem saeuam (sce- O) OV, . II . RC | bene] unde
V || 2 praemisit Schoell || 3 eliqueremini V || 4 effutire dicitur
add. W. || 5 effundere (sic Steph.) nam W.: effundam RCO, effa-
nare O | est om. V | fictili RCV || 6 per se] pre se RC, presse O,
in se V; prorsus Steph. || 7 unde O, ut RC, om. V | et futilis]
effutis C, et effutis V, futis RO | homo om. V | qui] ut OV ||
8 sit om. RC || 10 <et> bene V || 11 ἀπαθῶς Sabbad.: ἀπεισ
R, ἀπεισ sit V, *** C, om. O; ἀπαθῆς sit Steph. || 12 οἰκο-
νομία est R, οἰκονομία V, **** est CO || 14 tristitia C ||
15 transirent RCO; transiliret? cf. *Ad. IV 2, 2; Euanth. III 5* ||
18 non] nos ed. pr. | expositione ut RC || 19 rumpit libri *Verg.
meliores* || 21 pro quem RCO || 22 ut <alibi> V | pro] in
RCO || 24 quod] lac. sign. W.; Graeci — λιπών suppl. Schoell

- 761 **34** HAEC SOLA FECIT si 'hic' legerimus, Antiphonem intellegemus, si 'haec', Sophronam.
 764 **37** SED PER DEOS adiurationis genus.

2.

- 766 **1** NOSTRAPTE CVLPA ET REL. queritur de se senex, quod dum auari infamiam fugit, stulti reprehensionem incidisset.
 768 **3** 1 ITA FVGIAS NE PRAETER CASAM VT AIUNT ita fugito, ne praetermittas casam tuam, quae sit tibi tutissimum receptaculum. 2 Aut: ita fugias, ne praetereas casam tuam, ubi custodiri magis et prehendi fur et mulcari uerberibus potest. 3 Aut uerbum erat ipsius custodis furem exagitantis et interea prohibentis, ne ante casam transeat, ne in praetereundo etiam inde aliquid rapiat.
 770 **5** DVM ALIVD ALIQUID uetuste 'dum aliud aliquid'.
 773 **8** MODO VT HOC CONSILIO POSSIT DIS. VT IST. DVC. ne 15 paeniteat dominum pecuniam dedisse, terrorem seruus iniecit.
 780 **15** 1 VERSVRAM SOLVES creditorem mutas. 2 VER. SOL. uersuram facere dicitur, cum quis alienum aes aere alieno soluat. 3 Dicitur etiam uersuram facere, 20 qui cum minore faenore acceptam pecuniam maiore occupat.

1 anti. *RCO* || 2 intellegemus *W.*: -gimus *codd.* | sophroniam (-ia *C*) *RCO* || 3 genus <est> *V* || 4 NOSTRAPTE — REL. *om. V* | ET REL.] facinus ut malos expediat esse *O* | queritur — incidisset *in codd. post* 13 rapiat *leguntur, transp. W.* || 5 quod *Bentley*: qui *V, om. RCO*; ut qui *Schoell* | fagerit *V* || 7 causam *codd.*; sic et *infra plerumque* | ut aiunt <proverbium> *V* || 9 praetereas] praeter *C* || 10 et 1. *om. C* | prendi *RCO* | mulctari *RO*, mult. *CV* || 12 furem] finem *RO* || 13 etiam *eē V* || 14 ALIVD] aliquid *V* | uetuste *V*, uenuste *rell.* | dum — aliquid *om. V* || 16 errorem *COV* || 18 uersuram *V*; sic semper | solues *R*, *alues *C*, uolues *OV*; scholiasta cum *D* legit soluis, inde *expl. mutas* || 19 SOL.] uol. *RCV*, uel. *O* | cum *om. V* || 20 soluit *Steph.* || 21 cum minore] cōminetur *V* | acceptam <quisque (quis *V*)> *codd., corr. Schoell* | maiorem *codd., corr. Steph.*

781 **16** 1 MALVM IN DIEM ἰποφορά. 2 PLAGAE CRESCVNT
ἀνθυποφορά.

3.

- 784 **1** AGEDVM VT SOLES NAVSISTRATA diuitis uxoris de
marito licentius conquerentis haec allocutio est cum dispo-
sitione futurarum turbarum. 5
- 786 **3** AC DVDM RE OPITVLATA supra enim dixerat Chre-
mes (*IV* 3, 76) 'id sumam: uxori tibi opus esse dixerō'.
790 **7** STATIM CAPIEBAT 'statim' perpetuo, aequaliter et
quasi uno statu. Plautus (*Amph. I* 1, 120) 'ita statim
stant signa'. 10
- 811 **28** 1 VIN SATIS QVAESITVM hoc totum pro una per-
sona quidam legunt. 2 FILIA AMICI NOSTRI hoc est tua.
- 814 **31** COMMODVS ESSE IN OMNES et circa illum qui duxit
et circa illam quae ducta est et circa te socerum.
- 815 **32** PERLIBERALIS VISA EST CVM VIDI MIHI ordo est: 15
perliberalis uisa est mihi.

(4).

- 820 **1** LAETVS SVM persona Antiphonis est.
- 821 **2** PARARE ANIMO c. uetuste additum 'animo'. Ennius
in sexto (*ann. VI fr. 30 M. = v. 204 V.*²) 'sed et ego hic
animo lamentor'. 20

1 ἰποφορα RV, **** CO || 2 ἀνθυποφορά R, ἀνθυφορα
V, **** CO || 3 diuitis <****> V || 4 conquerentis licen-
tius C || 6 opitulari RCO || 8 cupiebam R || 10 stante V |
signa. VIN] ignauia *codd.*; post signa *exhibet Lindenbr. nescio*
unde et habet primam longam, quando autem significat aliud,
primam breuem habet; *cf. Westerh. ad h. l. et Mueller ad*
Non. p. 393, 19 || 11 pro om. V || 12 quidem R || 13 et om. V |
dixit RO || 14 dicta O || 17 LAETVS SVM] *noua scaena non incipit*
in RC; in OV res incerta | ante persona lac. sign. Schoell,
qui suppl. timida semper || 18 <in> animo V | c.] et *codd.* |
uetuste *Klotz*: uenuste *codd.* | Ennius V (L), **** *rell.* || 19 in
VI° V | sed et RC, sed OV; sed quid L, *edd.*; it et *Schoell*

- 822 **3** CVM RES ADVERSAE SINT cum desideratae fuerint, id est cum harum penuria euenerit.
- 825 **6** 1 IN PROBRO SIEM apud patrem scilicet. 2 SI HOC CELETVR IN METV ἀνακόλουθον quartum, nam cum prae-
posuisset 'si hoc celetur', <non> intulit 'sin nescitur'. 5

5.

- 829 **1** ARGENTVM ACCEPI iactantia hic inducitur Phormionis, qua sibi omnes conatus prouenisse laetatur.
- 830 **2** PROPRIA PHAEDRIA Vergilius in primo (*Aen. I 73*) 'conubio iungam stabili propriamque dicabo'.
- 835 **7** VICISSIM TVAS PARTES ACTVRVS EST secundum illud, 10 quod dictum est (*II 1, 37*) 'reddunt operas mutuas'.
- 836 **8** TE SVAM ROGAVIT RVRSVM VT AGERES 'partem' iterum subaudimus. et est ζεῦγμα a superiore.

6.

- 841 **1** 1 O FORTVNA O FORS FORTVNA 'fortuna' dicta incertarum rerum, 'fors fortuna' euentus fortunae bonus. 15
2 O FORS FORTVNA aliud 'Fortuna' est, aliud 'Fors Fortuna'; nam 'Fors Fortuna' est, cuius diem festum

2 harum *L*, aurum *rell.* | penuria (*Steph.*) euenerit *W.*: pecunie uen- *codd.* || 3 *IN*] ut *RCO*, ut in *V* | siet *RC*, sit *O* || 4 metu <sim> *V* | ἀνακόλουθον *RV*, **** *CO* | quartum] III^a *V*, q^a *RC*, *om.* *O* || 5 non *add.* *W.* | sin iescitur *C*, sin nescit *R*, sin nescierit *O*, sim nesciret *V* || 6 <a> iactantia *RCO* | inducitur <****> *V* | phormionis <et> *V* || 7 qua sibi *W.*: quasi *codd.* | omnes conatus *W.*: omnis senatus *cod.* *Cuiac.*, omnis scena *** *RO*, omnis scena *C*, omnis scenae uis *V* | prouenisse] prout in se *in mg.* *RC* (= *dett.*) || 8 propriam *RCO*, propria <ea> *V* | phedriā *RO* | in p^o *RCV* || 11 reddunt] tradunt *Ter.* || 12 rursus *RC* | subaudimus iterum *V* || 13 ζεῦγμα *V*, ζεῦγμα *R*, **** *CO* || 14 incertarum rerum *cod.* *Cuiac.*, incerta re *codd.* || 17 Fortuna 1. *om.* *V* | est *om.* *C*

- colunt, qui <sine> arte aliqua uiuunt. huius aedes trans Tiberim est.
- 844 4 HVMERVM EXONERO PALLIO recte, quia palliata fabula est, non togata.
- 849 9 PERGIT HERCLE potest distingui hic 'pergit' et coniuncte legi 'hercle numquam tu odio tuo me uinces'.
- 850 10 VAPVLABIS ID QUIDEM TIBI IAM FIET 'id' quod sibi dicit fieri.
- 851 11 FAMILIARIOREM O. E. H. qui 'minitatur'. et <est> conueniens error festinanti. 10
- 854 14 SINE CONTROVERSA sine ambiguitate.
- 856 16 SI TE DELIBVTVM GAUDIO REDDO ad animum transulit, quod est corporis, nam delibutus unctus dicitur.
- 859 19 VT MODO ARGENTVM uide narrationem coeptam, unde opus est. 15
- 860 20 MITTIT ERVS ME AD VXOREM TVAM conuersus ad Antiphonem hoc dixit.
- 869 29 PVLCHERRIMVM FACINVS in quinto huiusmodi locos poetae actoribus indulgent, quod in his actoris est commendatio. 20
- 872 32 PATRVVS TVVS P. EST IN. PH. VX. T. ut Sallustius in primo (*Hist. I fr. 45 M.*) 'liberis eius auunculus erat'.
- 877 37 ATQVE HERCLE EGO QVOQVE ILLAM AVDIVI FABVLAM Plautus in Milite glorioso (*II 2, 56*) 'nam os columnatum poetae esse inaudiui barbaro'. 25

1 sine arte *Steph.*; cf. *Ovid. Fast. VI 781* 'plebs colit hanc' || 3 *exonero V*; hunc onero *Ter.* || 6 odio tuo] hodie *V* || 7 VAPVLABIS] hic *add.* iam id pepi *V*, pepi iam id *L*; fort. VAPVLA id est peri, cf. *Varro ap. Fest. 372, 31. Calph. nescio unde exhibet Vapulabis ideo ποτοτεΛετοτο* | TIBI *om. V* || 8 fieri *om. V* || 9 familiaris *V, om. rell.* | o. c. h. *RCO* | qui] q. quasi *O* | minitatus *RO, m. V* | est *add. Steph.* || 10 festinantis *codd., corr. Steph.* || 13 corporum *RCO* || 16 mittet *V* || 18 in quinto (*sc. actu*) *Schoell.*: in. v. *RC*, in quinatum *O, a. V* | locum *RCO* || 22 in p^o *RCO* | eius] ei *V* || 23 atqui *V* | AVDIVI] sic *codd. Ter. praeter A¹, qui habet INAVDIVI, ut etiam scholiasta legit: vestigium transcriptionis* || 24 os] hoc *codd.* || 25 esse poetae *V* | inauditu *RCO*

(7).

886 3 CVRAM ADIMERE 'adimere' magis 'curam' pro 'eludendi <et> adimendi haec occasio est'.

8.

898 5 PRIVS QVAM DILAPIDET disperdat.

900 7 VISAM VT QVOD ἐποσιώπησις secunda.

902 9 NE NON ID FACEREM QVOD <RECEPISSEM SEMEL QUOD> 5
spondissem. et deest 'ad me', ut in Heautontimorumenos (V 5, 12—13) 'ad me recipio: faciet'.

904 11 ADHVC CVRAVI τῷ ἀρχαῖσμιῳ addidit 'adhuc', cum potuisset sine hoc integer sensus esse.

914 21 1 QVAE TVTTE DVDVM CORAM ME INCVSAVERAS noua 10
locutio 'coram me incusaueras', non ἐπλωῶς 'me incusaueras'. 2 CORAM ME INCVSAVERAS belle, ut, si quid neget, contra se ipsum sentire uideatur.

915 22 SATIN SVPERBE ILLVDITIS ME et accusatiuum et
datiuum regit 'illudo'. 15

922 29 1 RVRSVM IUBE RESCRIBI PHORMIO 'rescribi' reddi,
scilicet per mensae scripturam. 2 IUBE RESCRIBI quoniam adnumerationem pecuniae antecedit scriptura, re-

1 CVRAM] *nova scaena non incipit in codd.* (cum Teranti) adhibere RCO | adimere (-rint ut vid. R) magis curam RCO, v. vol. I praef. p. XLIX
argentiariam uarietas V | pro eludendi Westerh.: proludendi RO, prael. CV || 2 et add. W. | adimenda (post accusatio) O | hoc R, om. V | occasio] accusatio RO || 4 ἐποσιώπησις R, ἀποσιώπησις V, ἀποσιώπησις O, **** C | secunda om. RC || 5 NE] ut RCO | QVOD — spondissem W.: quod spondissem V, et spondissem O, et spondissem quod spondissem RC || 7 me recipio] meretriciam οἴο R, meretricem non (cum C, om. V) COV || 8 ADHVC] id RCO | τῷ ἀρχαῖσμιῳ V, τῷ ἀρχαῖσμιῳ R, ***** CO | addit RCO || 10 QVAE — INCVSAVERAS] me G. R., in 9. CO || 11 ἐπλωῶς Schoell: qui huc (hunc V) codd. || 12 CORAM ME INCVSAVERAS om. V | si quis V || 14 SATIN] statim V || 15 datiuum] ablatiuum O | illudo om. RCO || 17 scilicet Klotz: seu codd.

scribere dicebant pro renumeratione, et sic infert 'quod ego rescripsi porro illis quibus debui?' haec est ergo figura, in qua secunda de primis significatum sumunt.

3 IVBE RESCRIBI per scripturam, id est de mensae scriptura dari. unde hodie additur chirographis 'domo ex arca sine mensae scriptura'.

923 30 1 QVOD EGO RESCRIPSI ILLIS illis per scripturam reddidi. 2 Illis dedi, ut apud Vergilium (*Aen. VII 144*) 'deditur hic subito Troiana per agmina rumor'.

935 42 QVIN TV MIHI ARGENTVM <CEDO IMMO VERO VXOREM 10 TV> CEDO hoc ab utroque cum clamore dici accipiendum est.

936 43 IN IVS AMBVLA ad iudicem eamus scilicet, nam 'ius' pro loco est. Cicero (*pro Mur. 12, 26*) 'quando te in iure conspicio'.

937 44 1 ENIMVERO SI PORRO ODIOSI ESSE uultu iuandum est et pronuntiatione hoc quadam suspenditur.

2 ENIMVERO principium aliquid per iracundiam dicturi. <Cicero> (*in Verr. II, I 26, 66*) 'hic tum alius ex alia parte «Enimvero hoc fer.»' etc.

947 54 CONDONAMVS TE accusatio, ut in Eunucho (*prol. 17*) 'habeo alia multa, quae <nunc> condonabitur'.

938 45 INDOTATIS hoc est ut Phanio.

940 47 ETIAM DOTATIS SOLEO ut Nausistratae.

941 48 NVLLVS SVM perii, mortuus sum.

1 dicebatur pro renumerare V | sic] simul V | quod] ne V | 2 praescripsi V | est haec V || 4 <reddi> id est V | de] per V | scripturam ROV, -ram C || 5 ex arca (sic Steph.) sine (sic L)] ex actisne RCOV || 7 quod] ne V | illis] multi V (-is L), om. rell. | per — dedi om. C || 8 deditur vel diditur Verg.; scholion igitur ad discripsi spectat || 10 qui C || 14 quando] qm RC, quoniam O, quin V || 15 in om. RCO || 16 utiandum RCO || 17 quadam] tum minaciter V || 18 principium <est> V || 19 Cicero add. W.; ut Steph. | aliud V || 20 haec V | fer. etc.] feret et ferre V, ferret et ferre CO, ferret et fere R || 21 CONDONAMVS TE] adonantius V, dotatis RCO | accusatio Klotz: ablatiuo codd.; fort. <acc-pro> abl- || 22 habet RCO | nunc add. ed. pr. | condonabantur codd. (cf. ad Eun. l.) || 23 ut L, in rell. || 24 ETIAM] et C

- 943 **50** SEPULTVS SVM ἀΰξῆσις, nam plus est quam 'nullus sum'.
- 946 **53** QVID VIS TIBI ARGENTVM QVOD HABES CONDONAMVS TE 'uis' iterum subaudiendum est, ut sit: argentum uis, quod habes?, et est ἀσυνδέτως inferendum 'condonamus te'. sic est illud apud Vergilium (*Aen. I 572—73*) 'uultis et his mecum pariter considerare regnis? urbem quam statuo? uestra est?'. 5
- 948 **55** MALVM ERGO SIC ME LVDIFICAMINI 'malum' aduerbium est interpositae indignationis. 10
- 950 **57** <NOLO VOLO> VOLO NOLO primo singula separatim, deinde simul utraque pronuntianda sunt.
- 957 **64** ANIMO VIRILI ad necessaria adhortatur.
- 962 **69** NOSTRO <MODO> VLCISCI 'modo' ingenio scilicet.
- 964 **71** 1 HI GLADIATORIS ANIMO parato ad periculum, hoc 15 est: ita perditio ac temerario, ut non sibi caueat, dummodo uulneret, ut Sallustius (*Iug. 60, 1*) 'audius alteri alteros sauciare quam semet tegere'. 2 AD ME AFFECTANT VIAM plenum, quod nos ἐλλειπτικῶς.
- 965 **72** VT PLACARI POSSIT 'ut' pro 'ne non'. 20
- 967 **74** 1 CVM E MEDIO EXCESSIT <'cum'> pro 'quia'.
2 EXCESSIT id est: mortua est. <sed> sic dicere tragicum erat, 'e medio excessit' et ad dictum et ad rationem dicti comicum est.

1 auxesis — sum V (L), om. *rell.* || 3 argenti *codd.* || 4 TE] tibi *codd.* | iterum *om. C* | argenti uis RCO, uis argentum V || 5 ἀσυνδέτως R, asinheton V, ***** CO || 6 te] tibi V || uultis] C¹ in *mg.* (= D) Nota bene non ex illo (non esse in eo D) uersu urbem etc. antitosis (-im D) casus (-um D) pro casu, sed iterum subintelligendum (subaud- D) uultis || 13 uiribus V | a necessario V | hortatur O, coartatur V || 14 ingenio f. R, ingenio frui *rell.* || 15 hic gladiatorio V | parato] *** RCO || 17 audius V, -dus *rell.* | alteri alteros *cod. Lindenbr.* (*Cuiac.*?), alter alterum RCOV || 19 ἐμπικιος R, εμπικιος V, **** CO || 20 pro *sscr. V*, non L, *om. rell.* || 21 excesserit L. RCOV | cum *add. Schoell* || 22 sed sic W.: si *codd.* | diceret CV || 23 ad dictum L, dictum V, dictu RCO | ad rationes C | dici *codd., corr. Steph.*

- 968 **75** 1 ASTVTE AGGREDIMINI *εἰσωνεία*. 2 *Et* proprie aggredi accedere ad dimicandum est. bene ergo serua-uit translationem a gladiatoribus coeptam.
- 972 **79** AIN TV modo ad Chremem cum iniectione conuersus est. 5
- 973 **80** LAVTVM PECCATVM TVVM ut labem uel maculam.
- 975 **82** 1 LACRIMIS SI EXSTILLAVERIS stillare est guttare ex corpore, exstillare ipsum corpus guttatim finiri. 2 Ergo quasi totum in lacrimas conuerti et ex toto stillare corpore. 10
- 978 **85** PVBLICITVS id est publica cura atque consilio.
- 979 **86** IN SOLAS TERRAS signanter. Vergilius (*Aen. XI* 569) 'pastorum et solis exegit montibus aeuum'; Sallustius in primo (*Hist. I fr. 117 M.*) 'solis uiis'.
- 981 **88** 1 IN IVS EAMVS ad praetoris sellam; modo enim 15 locum significat. 2 IN IVS HVC SI QVID LIBET apparet parasitum ad domum senis Chremetis, non ad forum conari abstrahere.
- 983 **90** 1 ENIM SOLVS 'enim' pro 'at' posuit, ut turbatum ostenderet. sic alibi (*Ad. II 1, 14*) 'enim non sinam'. 20 2 VNA INIURIA EST pro 'actio iniuriarum ex lege'.
- 984 **91** 1 ALTERA quam fecisti dotatae uxori. 2 LEGE AGITO ERGO 'lege agito' dicebatur ei, cuius intentio contemptibilis aduersario uidebatur. Plautus in *Aulularia (III 3, 10)* 'lege agito'. 25
- 985 **92** ENIMVERO VOCE OPVS EST <****>.

1 *ἰσωνεία V, εἰσωνεία R, **** CO* || 4 inuentione *ROV* || 6 labem *Bentley*: lauem *codd.* | uel *W.*: ut *codd.* || 7 stillare *Steph.*: extillare *codd.* || 8 <et> extillare *CV* || 9 conuerti et *L*, conuertit ut *RCO*, conuertitur *V* || 12 signauit *RO*, sig^t *V* || 13 parthorum *codd.* | et *om. V* || 14 in p^o *CV* | uis *V* || 15 ius] uis *RCO* || 16 ius] uis *C* | hvc] sic hac *V* || 18 abstrahere <litem> *V* || 19 at] aut *V* || 21 pro] q *C*, id est *V* || 23 agite 1. *RCO* | lege] age *RCO* | ei] et *RCO* | contentibilis *codd.* || 26 Enim uero (*hoc del. R*) uoce opus est *RCO*, ei cenam coquo *V* (*cf. Plauti l. c. ei, cenam coque*) | lac. sign. *W.*; *fort. Graecum excidit (cf. Diom. 316, 32? Schoell)*

988 **95** 1 PVGNOS IN VENTREM INGERE urbane 'in uentrem' quasi parasito. 2 An 'uentrem' totum parasitum dicit, ut Lucilius in secundo (*V fr. 29 M.*) 'uiuite lurcones, comedones, uiuute uentres'? 3 An simpliciter, quia qui resistit nec sequitur collo trahentem obtorto, repandum se facit et uentrem proicit, cum in uentrem feritur, currit et sequitur?

9.

- 990 **1** QVIS NOMINAT ME hic uelut controuersia est, in qua reus fit maritus malae tractationis. et est status qualitas uenialis. 10
- 997 **8** DELIRAT MISER TIMORE grauiter utrumque, et 'delirat' et 'timore', nam deliratio senectuti conuenit, timor conscientiae.
- 1005 **16** MIHOMO DI MELIUS DVINT quaerit Probus, an matrona tam familiariter recte dicat alieno, sed frustra: nam feminarum oratio, etsi non blanditur, blanda est.
- 1007 **18** QUID AGIMVS facete additum.
- 1010 **21** 1 QVI MIHI eleganter inseruit 'mihi', ut in Heautontimorurno (*II 1, 8*) 'is mihi, ubi adbibit plus paulo, sua quae narrat facinora!' 2 AD VXORES VENTVM EST TVM FIVNT SENES eleganter fieri dixit. et generaliter inuidiosius, quam si unum accusaret senem. 20
- 1014 **25** EGO NAVSISTRATA qualitas uenialis a concessa actione.

1 ingere in uentrem *C* | in ventre 2. *RCO* || 2 parasitorum *RCO* || 3 in 2° *R* | uiuute *V*, inuitus *rell.* | lurcones *Nonius* 11, 9: glaucones *V*, clauc- *RCO*; gluttones *Scaliger* || 4 uiuute | mihi et *RCO* | uentres *V*, -rem *rell.* || 5 restitit *R* | abtorto *V* | repandum *Steph.*: ore pandum (pardum *O*, *** *C*) *codd.* || 9 qualitatis *V* || 11 et *om.* *RCO* || 14 dicunt *R*. *** *O* || 16 <est> etsi *RCO*, <est> ut si *V* || 18 qvi | ubi *V*, ut *RCO* | mi 1. *RO* | mihi 2. *om.* *RCO* | Heautont. *om.* *C* || 19 adhibit *RO*, adibit *C* | plus *om.* *RCO* || 20 quae sua *C* || 24 concessa accusatione *V*; concessione *Steph.*, confessa actione *Bentley*

- 1015 **26** VERBA FIVNT MORTVO NON EST PASSVS PARASITVS, ut totam sententiam senex explicaret.
- 1016 **27** NAM NEQVE NEGLEGEVTIA TVA N. O. I. F. T. locus in hac causa principalis est ἀπό τῆς εὐνοίας, et ideo in duo diuisit: nec neglegentia circa te nec odio, inquit, 5 factum est. praeterea et περιστάσεως addidit defensionem 'uinolentus' etc.: ab aetate eius, a tempore criminis, a diminutione contemptuque pellicis, ab euentu, ab animo facientis quod mortua est, postremo a precibus. et epilogum quod ἀπό τῆς εὐνοίας †actu defecit, admonens oratorie illam mansuetudinis suae.
- 1017 **28** 1 VINOLENTVS ab imprudentia defensio. 2 ABHINC ANNOS QVINDECIM a tempore defensio.
- 1018 **29** 1 EAM COMPRESSIT bene 'compressit', quod interdum iniuriae est, non amoris. 2 ET NON ATTIGIT POSTEA 15 ita facti paenituit, quod quidem 'animo aequo ut feras' (v. 31) <orat>. hic locus ἀπό τῆς ἐμβάσεως est, id est <ab eo> quod futurum sit; facilius enim ignoscitur non ultra peccaturis.
- 1021 **32** DEFVNGIER defungi, desinere.
- 1022 **33** PORRO MINVS quia dixit (v. 28) 'abhinc annos 20 quindecim'.
- 1023 **34** SENECTVS SI VERECVNDOS FACIT modeste et grauit.
- 1025 **36** QVID MIHI HIC AFFERS callidius hic usa est ad

3 τ. om. RC || 4 est ἀπό τῆς ἐνπίας V, ***** O, om. RC; ἀπό τῆς συγγνώμης καὶ εὐνοίας Lindenbr. (ex cod. Cuiac.?) | in om. RCO || 6 περιστάσεως Steph.: presto codd.; prestes eos ed. pr., alias partes (adducit ad def.) Lindenbr. (ex cod. Cuiac.?) || 8 a diminutione contentuque L, ad imitationem (imut- R) contemptuque rell. | ab euentu] euentum RCO || 9 postrema RO | perilogum RCO, periol- V, corr. Steph. (ἐπίλ.) || 10 quod (om. edd.)] quidem Goetz; an quoque? | ἀπο τῆς ἐννης V, ἀπό τῆς *** R, ***** CO; ἀπό τῆς εὐνοίας τῆς ἐμβάσεως Lindenbr. (unde?) | actu defecit RO, actu deficit CVD, fecit L edd.; ac fort. ex dittogr. (eynoiac) ortum, tu de = τοῦ λέ- <γοτος>? | oratorem RO || 11 illam om. RCO || 13 defensio <est> COV || 16 quod — feras om. V || 17 orat add. Schoell | ἀπό τῆς ἐμβάσεως est Steph.: ἀπο τῆς ἐμβάσεως est V, ἀπό τῆς ***** R, ***** CO | ab eo add. Steph. || 18 agnoscitur RCO | peccaturus RO || 20 MINVS] multis modis V | annis V || 23 HIC om. RCO | callidus CV

ultimum πύσματα conuersa ad ipsum defensorem mariti
'quid mihi hic affers'; de qua uī contradictionis exsultat
parasitus tamquam confecto mortuoque aduersario suo.

1026 **37** EXSEQUIAS CHREMETI bono ordine: primo (v. 8)
'delirat miser timore', post (v. 26) 'uerba fiunt mortuo',⁵
ad ultimum 'exsequias Chremeti': delirat, moritur, effertur.

1027 **38** AGE NVNC PHORMIONEM QVI VOLET LACESSITO Ver-
gilius (*Aen. II 549*) 'degeneremque Neoptolomum narrare
memento'.

1028 **39** FAXO TALI SVM MACTATVM 'sum' modo pro eo¹⁰
quod est 'eum': sic frequenter ueteres. Ennius (*ann.*
*VIII fr. 7 M. = v. 470 V.*²) 'omnes corde patrem debent
animoque benigno circum sum'.

1035 **46** IGNOSCE ORAT CONFITETVR PVRGAT uerba uenialis
status sunt: 'ignosce' 'confitetur'.¹⁵

1048 **59** 1 TV TVVM NOMEN DIC bene dicit 'tu': interim pro-
nomine utitur, quod non habet nomen. 2 An potentio-
rum blandimentum circa inferiores fuit hoc, ut nomina
eorum quaerent et cum audissent, ipsis nominibus eos
compellarent statim? tale est in Adelphis (*V 6, 3—4*) 'qui 20
uocare? — <Geta.> — Geta, hominem maximi preti' etc.

1049 **60** 1 VESTRAE FAMILIAE hoc propter Antiphonis ami-
citiā dixit. 2 AMICVS ET TVO SVMVVS PHAEDRIAE sci-
licet 'amicus' iterum subaudiendum.

1052 **63** VIN PRIMVM HODIE FACERE facete ex persona para-²⁵
sitica beneficii optio facta est, quod promiserat mulier.

1 πύσματα *Steph.*: *vsuante V*, *** *RCO* || 2 uis *V* || 4 bono
— Chremeti *om. V* || 5 declarat *RCO* || 6 <et> moritur *codd.* |
effertur *Steph.*: et feratur *V*, *om. RCO* || 10 faxo tali cum
mactatum *V*, ausum acturum *RCO* | sum modo *W.*: summo
codd. || 11 eum *om. RCO* | frequentes *C* | Ennius] eamus *V* ||
12 corde *CV*, condere *RO* || 13 sum *Ilberg.*: suam *RCO*, fini
cui *V*; *cf. omnino Vahlen* || 16 NOMEN — interim *om. C* | TVVM
interim *codd.*, quod ex scholio irrepsit | dic *V* | interim] tuum
V || 17 quia *V* | An] nam *V* (*probat Goetz*) || 18 <an> blandi-
mentum *RCO* | hoc fuit *V* || 20 compellerent *RO* || 21 hominem
om. RCO || 23 tuus *C* | scilicet *W.*: sed *codd.* || 24 iterum]
uerum *RO* || 25 facete *om. RCO* || 26 beneficii optio *V*, bene-
fica *RO*, -icta *C* | promiserit *R*, -sit *CO*

- 1054 **65** SED VBI EST PHAEDRIA IVDEX NOSTER bene 'iudex':
ad illum enim mulieris dicta est sententia (cf. v. 57), ut,
cum ita agitur, tuta sint omnia marito; nam ridicule dicit
ea, quae irritata erat.
- 1055 **66** 1 IVDEX NOSTER nihil facetius quam iudicem capi 5
aduersus crimen paternae uoluptatis et amatorem filium
et fratrualem Antiphonis, cui nubet furtiua filia. 2 IVDEX
NOSTER terribilis scilicet censor paternarum deliciarum.
uides igitur hic consedatam uxoris iracundiam.

2 dicta (sic et *Eugr.*) delata *Steph.* | ut] et *C* || 3 igitur *C* |
nam] et per ironiam *V* | dicit *O*, -tur *rell.* || 4 irritata *Schoell*:
irrita (irata in *mg. L*, recte? cf. *Phorm. praef. III 5*) *codd.* |
erant *CV* || 5 facetius] facilius *Lindenbr. ex cod. (Cuiac.?)* ||
7 fratrualem *W.*: fratrem (-ris *C*) *codd.* | antiphonem *V* | cui
cum *V* || 9 consedatam *W.*: consolatam *RCO*, -latiam *V*;
conciliatam *Goetz*, consopitam *Schoell*

Ad. praef.:
De Dona
et font. 1
Ad. praef. I
nomen ad
Ad. praef. I
" praef. I
" I 3. — v.
Ad. praef.
" praef. I
II 3; Eun
mantel 27
praef. 45
Ad. praef. I
Euanth. 1
v. Scheide
Ad. praef. I
Mus. Rhe
modulata
Rabbow 3
Ad. praef. I
37 sq.; Ber
98; id. ap
mantel 40
say, 'Anci
Ad. praef. I
— v. Sche
Ad. praef. I
praef. I 10
*) v. vo